Anul II. — Nrul 21 | Prețul unui exemplar **4** Lei. | Timișoara, 20 Maiu 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. **A. C. CUZA**

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Rugăciune la „Serbătoarea Eroilor"

Doamne, fă din mine omul așteptat de Țara mea
Întărește-a mea răbdare, să-i ascult pe toți bătrânii
Cari plâng și-mi spun în șoapte cât au suferit Românii
Risipiți prin țări străine, lanțuri de robie grea!

Plâng bătrânii, plâng orfanii, plâng, privind în ochii mei
Par'c'ar vrea să-mi spună: „Frate! strigă cât te ține gura
C'au murit copiii noștrii și părinții, strigând: Urraa!
Ca să fim uitați de lume, fără pâine, fără ei!...

Doamne, dă-mi putere mie să te pot chema la noi
Ca să vezi cum stau străinii în belșug și 'n libertate
In Mărita Românie, unde cer ai mei dreptate
De sub steaguri înjosite și târâte prin noroi!

Peste capetele noastre greu apasă un blestem
România Mare, geme, prefăcută în ruină,
Iar copiii ei, se ceartă și toți codrii ei suspină!
Doamne, sufletele noastre, de mai mare rău se tem!

Ai în mână soarta noastră de creștini și de Români!
Fă, să piară tot blestemul de pe glia strămoșească;
Pe de-asupra Țării noastre, pune azi să ne păzească
Spiritele tale bune și ai milă de bătrâni!

De orfani le îngrijește și trimete-le în vis
Pe părinții lor, din ceruri, să le fie mângâere
Micilor făpturi de ceară părăsite de putere
Și sorlite să tot plângă, până ochii și-au închis!

Și trimete 'n „Românime" creștinescul Tău îndemn:
Din altar să se 'ndrepte glasul Tău de înfrățire
Să pornească mic și mare din biserică 'n oștire
Ca să fie Țara gata, când ne va veni vr'un semn.

Fă dușmanii să se teamă de poporul românesc!
Și le spune: că durerea presărată peste Țară
Se preface 'n România într'o clipă 'n foc și pară
Foc, în care pier dușmanii neamului cel vitejesc!

Dem. Stănculescu.

O înfăptuire demnă de imitat

„Mens sana in corpore sano"

In vremurile de astăzi, când dela mic la mare, dela sărac la bogat, toți sunt preocupați de a-și asigura numai traiul fisic, prin ori ce mijloace și fără de scrupule. Când sănătatea morală și corporală lasă de dorit; statul cu toată bunăvoința sa, cu toate sacrificiile băneste făcute, nu poate răspunde tuturor cererilor, nu poate a tămădui toate relele și alina, toate suferințele.

Intervine inițiativa particulară, care își oferă serviciile statului, ajutându-l în înfăptuirile sale, de ordin, cultural, moral și sanitar.

O asemenea Societate, creiată de inițiativa particulară acum aproape 80 de ani și devenită ca și oficială în toate țările din lume, este Societatea *„Crucea Roșie"*.

Sunt cunoscute de toți serviciile ce aduce omenirei, în timp de pace și război.

In țara noastră există o societate Centrală în București, care are filiale în toate capitalele de județ.

A. S. Regală Domnița Elena, a întemeiat, pe lângă Societatea Națională de Cruce Roșie a României, încă o Societate: „Crucea roșie a Tinerimei". Timișoara are o filială sub Președenția Dnei Hermina Dr. Marta. Cum în statute se prevede și înființări de „Grupări școlare" ale Crucei roșie a tinerimei, din inițiativa Dnei Livia Lt. Colonel Ionescu Radu, la 19 Februarie 1928 pe lângă școala primară de Stat No. 3, din Timișoara Fabrică, s'a înființat o asemenea grupare, care azi muncește, îngrijind de sănătatea trupească și sufletească a elevilor acelei școale. Are înscriși 218 membri cotizatori și un fond de 1691 lei.

Pentru educarea sanitară, dl. Medic Lt. Col. Dr. Cojan, șeful Spitalului Militar, predă lecțiuni de pansament și asupra intervențiilor în caz de accidente.

Este o umanitară și românească ca și creștină înfăptuire și activitate.

Pentru mărirea fondurilor necesare la facerea unei băi școlare, pentru trimiterea la colonii. *Gruparea școlară* a școalei No. 3 dă un Festival Artistico-Cultural, Luni 21 Mai 1928 ora 3 p. m. în Teatrul Comunal. *Grion.*

D-l A. C. Cuza

președinte suprem al L. A. N. C.

Miercuri seara, după lungi desbateri, d-l I. C. Cătuneanu a publicat o declarație în care spune, că „Liga statură" se unește cu Liga noastră, sub prezidența supremă a d-lui A. C. Cuza, pe baza docrinei și a sistemului politic redactat de d-l Cuza.

Inalta Regență la Timișoara

In ziua de 13 Maiu, orașul Timișoara a avut deosebita onoare de a primi vizita Inaltei Regențe și pentru aceasta ocazie s-a îmbrăcat în haină de sărbătoare.

Dimineața la ora 9, toate autoritățile militare și civile s'au adunat pe peronul gării, unde Inalta Regență a sosit. Din trenul regal au coborât domnii: Vintilă Brătianu, prim-ministru, Lăpădatu, ministrul cultelor, Stelian Popescu, ministrul de justitie, Romulus Voinescu, directorul general al poliției și siguranței, Antoniu Mocioni, maestrul de vânătoare al Curții Regale, s. a. Dl. Dr. N. Lupu, ministrul muncii a sosit cu o zi mai înainte pentru a fi nașul băiatului dlui deputat Brudariu, care a fost botezat, Sâmbătă seara, de dl. Protopop Dr. Țiucra.

Cortegiul înalților oaspeți s'a îndreptat spre Biserica din Fabrică, unde s'a oficiat un Te-Deum.

La ora 10.15 Inalta Regență a luat parte la sfințirea noului teatrucomunal. Sfințirea apei s'a făcut de către episcopul Dr. Grigore Comșa, din Arad, care de data aceasta a arătat, că posede o voce uriașă, care a fost auzită la o depărtare de sute de metri.

La ora 11 s'a dat o reprezentație de gală, în Teatrul Comunal, de trupa Teatrului Național din Craiova, care a jucat actul I din „Fântâna Blanduziei", de V. Alexandri. Apoi s-a cântat „Imnul Incoronării" de I. Vidu, executat de „Corul Vidu", din Lugoj. Au mai cântat: corul sârbesc, corul german și cel maghiar din Timișoara. Apoi corul dlui S. Drăgoiu.

La ora 1 s'a oferit o masă festivă în saloanele Cercului Militaro-Civil, unde au luat parte 200 persoane.

Publicul a ocupat în mase enorme, ambele părți ale drumului parcurs de Inalții oaspeți, făcându-le o puternică și caldă manifestație de dragoste și devotament. Pretutindeni ordine și curătenie.

După masă la ora 4, mândrele noastre coruri și fanfare au defilat pe străzile orașului, îndreptânduse spre Cinematograful de vară a orașului unde urmează să se țină un adevărat festival românesc aranjat de dl. profesor Iosif Velceanu, președintele „Asociației corurilor și fanfarelor sătești din Banat".

Triumful cântecului bănățan

Sărbătorirea d-lui Profesor I. Velceanu

Inalta Regență soseste la ora fixată și este salutată de dl. prof. *I. Velceanu*, presedintele „Asociației Corurilor și Fanfarelor Sătești din Banat", cu următoarele cuvinte:

Inaltă Regență!

Ziua de 13 Maiu este una din zilele cele mai însemnate pentru cultura bănățeană, căci astăzi în fața Domniilor Voastre, se deschid porțile teatrului nou românesc din capitala Banatului. Odată cu primăvara, cu reînvierea naturii, cu primele zîmbete ale florilor din câmpiile mănoase ale Banatului, se poate vorbi și de reverla sufletească a românilor bănățeni. Căci cine altul dacă nu teatrul deschide sufletul unui popor dornic de lumină și progres?!

„Asociația corurilor și fanfarelor române de Banat", care până azi a luptat și muncit chiar și pentru cunoașterea, orientarea și aprecierea teatrului român, prin trupe nenumărate ale diletanților ei, Vă urează un: „Bine-ați venit"!

Rămâne acum ca Asociația noastră să muncească mai ales în direcția muzicei, care este mijlocul cel mai nimerit de comunicare dela om la om. Căci acolo unde se oprește muzica, intervine teatrul, și printr'o dublă sensibilitate de emoție extensivă, poporul bănățean, cuminte și dela natură înzestrat cu calități pentru artă, croieste calea cea bună al progresului de cultură națională.

Muzica bănățeană cine n'o cunoaște? De Vidu, Tiberiu Brediceanu, T. Popoviciu, S. Drăgoi și atâți alți meșteri ai cântecului bănățean, cine n'auzit? — Așadar, Banatul, a cărui floare mândră se află în Asociația noastră, din timpurile cele mai îndepărtate s'a ocupat cu muzica poporală, naturală, care este proprie firii poporului.

Asociația corurilor din Banat, model de creație și execuție populară, astăzi se poate mândri cu următoarele curori și fanfare românești cari servesc așa de minunat rosturile culturale din acest colț de țară.

Asociația numără printre corurile și fanfarele înscrise, următoarele reuniuni (societăți):

TABLOUL

corurilor și fanfarelor române din Banat

Reuniuni de cântări și muzică:

1. Lugoj „Vidu", 2. Lugoj „Lyra", 3. Caransebes, 4. Reșița-Montană, 5. Oravița-Montană, 6. Bocșa-Montană, 7. Timișoara-Fabric, 8. Timișoara-Elisabetin, 9. Timișoara-Mehala, 10. Bocșa-Română, 11. Făget, 12. Timișoara „C.F.R."

Societăți muzicale:

13. Bocșa-Română, 14. Timișoara „Doina", 15. Lugoj „Progresul", 16. Lugoj „Meseriașilor", 17. Chisătău „Junimea".

Societăți corale:

18. Anina, 19. Bazos, 20. Bucovet, 21 Belint, 22. Birchiș, 23. Buziaș, 24. Bozovici, 25. Berlište, 26. Banloc, 27. Bogodint, 28. Budint, 29. Beregsău, 30. Bujor, 31. Babșa, 32. Balint, 33. Brestovat, 34. Beba-veche, 35. Ciclova-Montană, 36. Cenad (gr.-or.), 37. Cenad (gr.-cat.), 38. Chisătău (cor bis.), 39. Cacova (Soc. lec. cant.), 40. Cacova (soc. corală), 41. Ciacova, 42. Comlosul-mare, 43. Costeiul-mare (gr.or.), 44. Costeiul-mare (gr.-cat.), 45 Curte, 46. Cârnecea, 47. Chevereșul-mare, 48. Ciclova-Română, 49. Comeat, 50. Căpăt, 51. Ciclova-Montană, 52. Cerneteaz, 53. Chelmac, 54. Dălboșet, 55. Doman, 56. Docnecea, 57. Dragoești, 58. Fizeș, 59. Ficatar, 60. Giroc, 61. Greovat, 62. Goruia, 63. Gruni, 64. Ghilad, 65. Hodoș, 66. Hitiaș, 67. Hodoni, 68. Herendești, 69. Ictar, 70. Igriș, 71. Ilida, 72. Izvin, 73. Jertof, 74. Jena, 75. Jebel, 76. Lipova „Doina", 77. Lipova (cor bisericesc), 78. Lighet, 79. Mercina, 80. Mosnița, 81. Maidan, 82. Mircovet, 83. Murani, 84. Nereu, 85. Oravița-Română, 86. Ohaba-Timișană, 87. Olosag, 88. Pesac, 89. Parța, 90. Prilipet, 91. Recaș, 92. Reșița-Montană, 93. Rachitova, 94. Racovița, 95. Răcăjdia, 96. Rusova-nouă, 97. Rusova-veche, 98. Sân-Mihai, 99. Sân-Nicolaul-mare, 100. Sân-Nicolaul-mare (gr.-cat.), 101. Silha, 102. Silagiu, 103. Sfântul-Andrei, 104. Șosdea, 105. Sârbova, 106. Sacoș, 107. Sacoșul-mare, 108. Sinersig, 109. Satul-mic, 110. Slatina, 111. Sasca, 112. Topolovețul-mare, 113. Târgoviște, 114. Ticvanul-mic, 115. Ticvanul-mare, 116. Timișoara: Angajații „T C. T.", 117. Târnava (gr.-or.), 118. Târnava (gr.-cat.),119. Vasiova, 120. Vrani, 121. Vrăniut, 122. Varadia, 123. Zgribești.

Fanfare:

1. Anina, 2. Brosteni, 3. Costeiu, 4. Comoriște, 5. Cârnecea, 6. Ciclova-română, 7. Goruia, 8. Greovat, 9. Jam, 10. Jertof, 11. Izvin, 12. Mercina, 13. Mircovet, 14. Ramna, 15. Rachitova, 16. Prilipet, 17. Timișoara „C. F. R.", 18. Timișoara „A. T. C.", 19. Reșita „Uzine", 20. Varadia, 21. Vrani.

Programul concertului Asociației corurilor și fanfarelor române din Banat

Hübsch: „Imnul Regal", Coruri mixte, în massă, sub conducerea prof. Iosif Velceanu, preș. As.

1. Vidu: „Osana Tie Rege" — Corul mixt din Babșa, Dirigent: D. Goilă;

2. Velceanu: „Resunet din Banat" — Corul mixt din Budint, Dirigent: C. Cartanescu.

3. Porumbescu: „La Palermo" — Corul de bărbați din Bocșa-română, Dirigent: N. Mureșan;

4. Vidu: „Preste deal" — Corul mixt din Varadia, Dirigent: P. Farca;

5. Vidu: „Negruța" — Corul mixt din Bocșa-română, Dirigent: P. Vuc;

6. Dragoi: „Trandafirii de pe răzoare" — Corul de bărbați Berlište, Dirigent: N. Miclea;

7. Miclea: „Cântece poporale" — Corul mixt din Igriș, Dirigent: Nistor Miclea;

8. Vidu: „Motul la drum" — Corul de bărbați Mercina, Dirigent: Vidu—Guga;

9. Velceanu: „Cimpoiașul" — Corul mixt din Vasiova, Dirigent: C. Zuiac;

10. Concertul fanfarelor din Mircovăț și Vrani.

Patriarhul Miron sărută pe d-l Velceanu

După concert, dl. profesor Velceanu adresează Inaltei Regențe următoarea rugare:

Inaltă Regență!

Pentru ca să dăm viață permanentă acestor reuniuni corale și fanfare române, și pentruca Asociația noastră să fie într-adevăr un factor important de cultură românească nu numai în interiorul României Mari, ci și dincolo de hotarele țării, unde se impune

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cultul Eroilor

de **G. Ionescu Radu**
ofiţer superior, invalid de război.

EROI, se numesc acei oameni, cari viaţa întreagă muncesc,
Spre binele oricărori din semeni — şi viaţa lor însăşi jerfesc,
Ca binele, cinstea, credinţa,
Morala, virtutea şi ştiinţa,
Virtuţi, cari asigur progresul, întregului neam omenesc,
Virtuţi ce-aduc lumei foloase, iar neamului lor, birunţi,
Alături de cei morţi în lupte, Martiri sunt, EROI sunt şi sfinţi.

CULTUL EROILOR, e-asemeni, creştineştei noastre credinţi,
El dă acelor ce-l sfinţeşte, isbândă'n ori ce năzuinţi.
Şi cum pe Crist, Mântuitorul, ca buni creştini, îl prea slăvim,
La fel pe cei morţi pentru ţară, pioşi să îi sărbătorim.
Căci au căzut luptând, ca nouă, urmaşii cei de azi ai lor,
Să ne asigure fiinţa, grai, lege şi un trai uşor.

Acel popor care nu ştie, să venereze pe străbuni,
Acel popor ce nu sfinţeşte pe cei căzuţi cu arma'n mâni,
EROI, căzuţi în slujba ţărei, REGELUI şi neamului lor,
Nu va fi'n stare să infrunte primejdia în viitor.

Cu glas răsunător de tunet, poruncă ne dau din mormânt,
Ca să fim demni de moştenirea, ce ne-au lăsat-o pe pământ.
Tezaur sfânt, nume şi ţară — şi pilda bărbăţiei lor.
Deviza: „Fericiţi sunt ceia, cari pentru PATRIA lor, mor".

In suflete s'avem icoana, acestor mari EROI şi SFINŢI,
Cari prin **iubirea Lor de Ţară,** *prin forţa marci lor credinţi,*
Au înfruntat multe primejdii. Şi obţinut mari biruinţi.
Aceşti Eroi, veacuri de-arândul, în raiul sfânt, raiul ceresc,
S'au aşezat şi de acolo, cu drag asupră-ne privesc.
Sunt: Voevozii, Basarabii, *sunt Movileşti şi bravi Muşatini,*
Făuritori de ţară nouă, şi păstrători de legi şi datini.
Ridicători de-altare sfinte. In dragostea de ţară, stabili.
Pictaţi pe ziduri de Biserici, înscrişi în cronice şi pravili.

Sunt Căpitanii mari de oaste, Mircea, Mihai, Ţepeş, Ştefan,
Martirii: Tudor, Avram Iancu, Horia, Cloşca şi Crişan.
Sunt Cuza, Carol primul rege, Cărturari, şefi bisericeşti,
Care din ceruri priveghiază, la soarta ţărei Româneşti.

Ei, au chemat în rai la dânşii, pe cel mai bun şi brav din noi,
Pe **Ferdinand Regele Mare,** *primul EROU între EROI,*
Ca toţi alăturea de Tatăl, stăpânul cerului divin,
Să îngrijască de destinul, poporului Român-Creştin.

In jurul lor stau: Buciumaşii şi — Arcaşii vechilor armii,
Stau strajă şi măreaţa oaste a celor opt sute de mii,
Căzuţi în ultima vâltoare, luptând ca smeii din poveşti,
Ca să dea vechile hotare, **Patriei noastre Româneşti.**

Iar dacă corpul lor azi zace, în al Daciei vechi pământ,
Sufletul lor, în veci, trăeşte şi'n ceruri sus, în raiul sfânt,
Trăeşte'n inimile noastre, până în veci vecilor,
Căci cel căzut pentru-a sa ţară, a fost şi e **nemuritor.**

Asemeni lui Cristos pe care, prin slujbe îl sărbătorim,
Pe cei ce-au căzut pentru ţară, tot ca pe sfinţi să îi slăvim.
Şi fapta lor, ne fie pildă, — şi pilda lor, toţi s'o urmăm,
E singurul mijloc prin care, le dovedim că-i venerăm.

Cultul Eroilor e asemeni, creştineştei noastre credinţi,
El dă acelor ce-l sfinţeşte, isbândă'n orice năzuinţi.

---

o propagandă cât mai intensă, — Vă rugăm, ca din fondurile culturale şi de propagandă ale statului, să binevoiţi a ne acorda şi nouă o subvenţie anuală.

La mulţi ani — înainte!

•

Inalţii oaspeţi însufleţiţi de aceasta măreaţă manifestaţie culturală românească şi-au exprimat admiraţia dlui preşedinte Velceanu, iar Patriarhul-Regent Miron l'a sărutat pe frunte.

Sărutul Inaltului Regent exprimă dragostea şi admiraţia Dinastiei Române faţă de admirabilele noastre coruri bănăţene şi recunoştinţa Regelui faţă de dl. Velceanu, apostolul culturei bănăţene care modest şi fără reclamă îşi împlineşte sarcina grea faţă de poporul român din Banat, organizându-l în singura organizaţie mare şi vie, care este „Asociaţia" prezidată de dânsul. Meritele acestui ilustru fiu al Banatului au fost recunoscute de Tron, prin sărutul Patriarhului Miron.

Ne bucurăm din tot sufletul alături de dl. Velceanu, fiindcă recunoştinţa cea mai înaltă, de care a avut fericirea, este o dovadă grăitoare, că Dumnezeu nu părăseşte pe cel bun şi muncitor, iar răsplata vine tocmai atunci, când omul se crede mai părăsit şi ignorat de toată lumea.

Aceasta manifestaţie de dragoste adevărat românească, a întărit lanţul puternic ce leagă sufletul românului bănăţean, de Dinastia şi Tronul Român, reprezentat prin Inalta Regenţă, — legământul vecinic şi sincer, pe care nici un duşman nu-l va putea deslega niciodată.

Sărutul de dragoste şi admiraţie a Inaltului Regent, este o decoraţie sfântă şi mare. Mai mare ca acelea ce sunt purtate la gât de diferiţi oameni, fără nici un merit.

Aceasta decoraţie a eşit dintr'un suflet românesc şi numai sufletele româneşti sunt în stare a-i aprecia valoarea şi sfinţenia.

Dl. Vintilă Brătianu a răspuns dlui Velceanu, că acordă un ajutor imediat de 25.000 Lei pe seama „Asociaţiei" şi i-a pus în vedere, că în timpul cel mai scurt va da un ajutor mai mare şi pe seama corurilor şi fanfarelor bănăţene.

Iată de ce fiecare cor şi fanfară trebue să fie afiliată la „Asociaţie".

In uralele entuziaste ale mulţimei, Inalta Regenţă a plecat la arena sportivă, unde s'a aranjat **un festival sportiv în onoarea Lor.**

Cu trenul de seara, Inalta Regenţă a părăsit oraşul nostru lăsându-ne o adâncă impresie de bucurie şi mândrie naţională.

La festivalul corurilor, s'a validat, ca cel mai bun, corul mixt din Vasiova, apoi cele din Budint şi Babşa. Intre corurile bărbăteşti, cele mai bune sunt corurile din Berliste şi Mârcina; iar dintre fanfare, cele din Mircovăţ şi Vrani. Felicităm pe toţi conducătorii acestor admirabile coruri şi speram, că în scurt timp şi celelalte coruri bănăţene se vor ridica la nivelul acestora.

Cu aceasta ocazie dl. Dr. L. Georgevici, primarul oraşului Timişoara a fost decorat cu o înaltă decoraţie, de către Patriarhul Miron, în numele Regenţei. *T.*

Scrisoare din Franţa

Incă o semnalare a marelui pericol Francmasonic

Intr'un moment când se aştepta lumea mai puţin, a venit uluitoarea veste: Ion I. C. Brătianu a murit. Cât mă priveşte, eu era să iau la bătaie pe un coleg francez, care mi-a adus această veste la Cămin. Nu c'aşi fi bătăuş din fire, dar îmi era necaz, cum poate susţine cu atâta încăpăţânare o minciună. Şi totuş în ediţia ziarelor din dimineaţa următoare, am citit literele mari, cari anunţau moartea lui Jean Bratiano. M'am cutremurat ca de o presimţire rea şi am deplâns împreună cu ceilalţi amici din Ţară, moartea prematură a bărbatului de stat român.

Ca să dovedesc că toată străinătatea era frapată de această ştire, las să urmeze o pagină din Gabriel Perreux, extrasă dintr'un volum al D-sale, publicat în colecţia: „Les Affaires Etrangéres".

„Nimic n'a putut prevedea o dispariţie aşa de bruscă. Preşedintele de Conisiliu a avut abia 63 ani şi spatele lui herculan n'a permis a presupune, că el trebuie să abandoneze lupta. „Eu răspund de toate — a spus el ultimadată unui jurnalist parisian D-lui Maurice de Waleffe — dacă eu trăiesc 10 ani!" Când el pronunţa aceste vorbe, el n'a mai avut să trăiască mai mult de 10 săptămâni!

Noutatea făcu senzaţie în România şi în Europa. Graţie lui „Paris-Midi", care a primit ştire telefonică din Berlin, parisienii uimiţi, au aflat această ştire. Toată lumea a rămas stupefiată. Comunictele n'au anuntat ele de vr'o 3 zile căi chestie de o simplă amigdalită şi că o uşoară operaţie, devenită indispensabilă, a avut loc cu rezultate satisfăcătoare? Aceasta a dat naştere la gălăgie, mai mult sau mai puţin fantezistă, care din Berlin, s'a răspândit la Paris".

Şi totuşi nu ştiu, care ziar din Ţară s'a ocupat serios de acest caz, care sigur la toţi le-a părut misterios. Nu s'au ocupat pentrucă toată lumea a văzut în Ion I. C. Brătianu pe omul politic şi nu pe românul dispărut de vreme.

•

In ziarul „Nouvelliste de Bretagne" din Rennes (Franţa) au apărut în decursul lunilor: Octombrie, Novembrie şi Decembrie 1927 o serie de articole în cari directorul acelui ziar d. Eugéne Delahaye *a demascat multe secreturi Franc-Masonice.* Unind acum toate aceste foiletoane într'un volum — „Un Reportage dans les Loges Maconniques" eu m-am găsit de datorie de a spicui câteva pasagii pentru cititorii „Svasticei Banatului".

Dupăce în vr'o 250 de pagini scrie toate porcăriile Lojelor Franc-Masonice din Franţa, trece la Masoneria Internaţională. Din această parte şi anume de pe paginile 266, 267 las să urmeze în traducere românească un fapt, care a fost obiectul de mirare, a tuturor românilor, acum jumătate de an.

„Am citat ieri numele Brătianu. Iată pentruce. De când noi căutăm indicaţiuni referitoare la Franc-Masonerie, noi am fost natural în legătură cu câtiva FF... autentici, bine plasaţi şi în regulă cu cotizaţiile lor.

Noi suntem în relaţiuni de mai bine de un an, mai ales cu un Franc-Mason de grad înalt din Paris, care ne-a uşurat bine cercetările şi care ne-a adus şi ne va aduce încă, informaţii curioase şi controlate. In compania lui, am culeş noi câteva informaţiuni la Paris şi de asemenea în provincie.

De mai multe ori în scrisorile sale sau în cursul intervederilor ce le am avut cu dânsul, mi-a spus: „FII BINE ATENT LA ROMÂNIA... FRANC-MASONERIA ŞI-A PUS OCHII PE ROMÂNIA". Eu am dat puţină importanţă acestor recomandaţiuni repetate, când — sunt câteva săptămâni — am citit în post scriptumul scrisorii sale: „EU V'AM SPUS ADESEORI SĂ DAŢI ATENŢIUNE ROMÂNIEI. REŢINEŢI CEEACE VĂ SPUN. PESTE PUŢIN, VEŢI AUZI VORBINDU-SE DE BRĂTIANU"...

Brătianu, primul ministru? Aceasta i prima dată când mi-a citat dânsul acest nume. A FOST EL BINE POSTAT PENTRU A VEDEA ŞI AUZI, CĂ MOMENTUL CRITIC VA VENI PENTRU BRĂTIANU?

MÂINE ZI, EXACT MÂINE ZI, O TELEGRAMĂ NE-A ADUS VESTEA MORŢII QUASI SUBITE, A PRIMULUI MINISTRU ROMÂN.

GENERALUL DE LESQUEN se găsea în biroul meu în acel moment. Foarte frapat de această noutate, nu m'am putut opri de a nu comunica generalului, CARE POATE DEPUNE MĂRTURIE, SCRISOAREA FRANC-MASONULUI PARISIAN. El fu FRAPAT ca şi mine...

Coincidenţă îmi veţi zice, coincidenţă... Da, aceasta nu-i decât o coincidenţă... Ea este cel puţin curioasă şi a meritat să fie signalată. Coincidenţă... Fără îndoială, aceasta nu este decât o coincidenţă, deoarece noi n'avem dreptul de a crede că aceasta a putut fi alt lucru...

De îndată ce un mason în vr'o parte a globului, e transformat în victimă, se ridică mulţimea, se tulbură pacea publică, se agită Parlamentele şi Presa.

Pentru Dreyfus, pentru Unanumo (şef masonic spaniol) s'a scormonit toată lumea! Insă Francmasoneria, filiata ei recunoscută „Liga Drepturilor Omului", tac, când de exemplu în Mexic se asasinează catolicii. (Când studenţii Beşlin, Hergheliu etc. au fost aşa de sălbatec maltrataţi de scârbele semite).

Ele tac, ele fac şi pe ceilalţi să tacă. Presa cea mare e mută. Când o cabotină îşi pierde colierul fals de perle, în lavaboul vr'unui dancing, presa mare consacră o coloană întreagă acestui fapt divers şi idiot. *Dar ea ignoră, că în Mexic se ucid credincioşii.*

Pentru ce? Pe Dumnezeu, în MEXIC ASASINII GUVERNAMENTALI, SUNT TOŢI FRANC-MASONI!...

Iată un adevăr, un mare adevăr. Cu ocazia lecţiei dela Oradea, toate ziarele din Sărindar urlau ca din gură de şarpe. Aceleiaşi ziare, *cu ocazia odiosului atentat* de acum câţiva ani, îndreptat în contra desrobitorului României-Mari şi în care *atentat şi-au găsit moartea cinstite fete româneşti — au tăcut tăcerea peşelui, înregistrând toate ca un fapt divers. Ba peste puţin timp, au avut curajul şi obrăznicia SĂ COMPATIMEASCĂ pe „martirul" Max Goldştein.*

Ca încheiere mai redau câteva şire din volumul citat.

„In străinătate, Franc-Masoneria care ordonă tăcere asupra asasinatelor din Mexic, care este compromisă cu bolşevismul, urmăreşte cu ura sa două guverne pe cel al lui Mussolini şi pe cel al lui Alfons al XIII-lea. Studiaţi deci campania lansată contra fascismului, în lumnia acestui adevăr: fascismul a suprimat Masoneria în Italia, deci Masoneria s'a înfuriat şi luptă cu toate mijloacele ei, în contra fascismului".

Dl. Delahaye, curajosul luptător anti-masonic, a uitat să vorbească în aceste rânduri şi de Ţara Românească. Iar a nesocotit vorbele prietenului D-sale, Franc-Mason: *„Fii bine atent la România"... Voi Românii însă, să nu nesocotiţi aceste cuvinte. Insemnaţi-Vă şi săpaţi bine în inimile voastre: „FRANCMASONERIA, ŞI-A PUS OCHII PE ROMÂNIA"...*

Nu uitaţi că francmasoneria, numită în Franţa şi iudeo-masoneria, este cea mai puternică organizaţie jidovească, îndreptată împotriva creştinilor.

Pericolul e semnalat, dusmanul îl cunoaşteţi, deci fiţi atenţi.

FIŢI BINE ATENŢI şi când Veţi observa răul, fiţi fără milă.

Lille, 10 Maiu 1928.

George C. Bogdan
student al Şcoalei de Inalte studii comerciale din Lille (Franţa).

Nota Redacţiei: Conştienta noastră santinelă din Nordul Frantei ne semnalează un lucru de colosală importanţă. Am ştiut, că masonăria internaţională şi-a aruncat ochii asupra României, cu scopul de a o distruge, fiind ţara cea mai bine înzestrată cu bogăţii naturale, dar nu am ştiut, că în acest scop s'a mobilizat întreaga lor organizaţie satanică.

Guvernul liberal să înţăleagă însemnătatea „coincidenţelor" francmasonice! *Aceasta bandă criminală A ŞTIUT DE APROPIATĂ MOARTE A LUI I. I. C. BRĂTIANU, ATUNCI, CÂND ACESTA ERA INCĂ SĂNĂTOS.*

Vom urmări de aproape pe acesti criminali şi îi vom pune la punct. Ii cunoaştem bine şi i-am publicat, ca toată lumea să-i cunoască. Pentru organele statului publicăm: Marele Orient al României se află la Bucureşti, str. Stirbey-Vodă 23, cu „fraţii"... Baldet-Numa, doctor în medicină la Paris şi Inginer Victor Sterea, Blv. Lascar Catargi. Ceilalţi sunt cunoscuţi. Vom reveni. *T.*

Nici un ac dela jidan!

APEL

Centrala Caselor Naţionale din Timişoara, care a organizat şi continuativ organizează şi acum Case Naţionale în satele româneşti din judeţul Timiş-Torontal, a pus la cale acţiunea în stil larg de a zidi acum şi pentru sine în Timişoara Casă Naţională, în care să capete local pentru cancelariile lor toate instituţiunile culturale româneşti din Timişoara. Aceste societăţi culturale sunt până acum 15 şi cari se vor mai înfiinţa în viitor, toate să aibă adăpost în Casa Naţională din Timişoara.

Comitetul de conducere a Casei Naţionale Centrale la 8 Decemvrie 1927 a început acţiunea de a aduna fondul de zidire şi a ajuns până acum aproape la 200.000 lei. Banii se depun la bănci sigure şi libelele se depun la casieria Primăriei Timişoara, cu menirea, că numai atunci se estradau Comitetului societăţii, când se începe zidirea.

Intravilanul pe care se zideşte Casa Naţională e deja procurat lângă palatul Camerei de Comerţ în oraşul intern, iar adunarea fondului de zidire e contemplată pe 5 ani (1928—1932). In scopul acesta deja o parte mare dintre intelectualii români din Timişoara, prin declaraţiuni în scris, s au obligat ca în acesti ani să contribue cu o sumă anumită şi până acum sunt subscrise deja sume considerabile.

Cine voieşte dintre Românii cu suflet pentru promovarea culturii româneşti şi pentru sprijinirea instituţiunilor culturale ca să contribue la fondul de zidire al Casei Naţionale să binevoiască a se adresa la dnii Nicolae Crăciunescu, dir. la şcoala prim. No. 5 din Timişoara II. Str. S. Bărnuţiu şi la dl. Lazar Mircea, dir. orfelinatului Timişoara II.

Timişoara, la 6 Maiu 1928.

Emanuil Ungurianu, preşedinte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Date autobiografice de Emanuil Ungurianu.

Date din activitatea lui Emanuil Ungurianu

12

(Continuare).

COLONIZARE DE POPOR ROMÂNESC IN JUDEȚUL TIMIȘ-TORONTAL.

Inainte de venirea turcilor 1552, în Banat era numai popor românesc, sub domnia turcilor în Banat 1552—1716 poporul românesc speriat de turci s'a refugiat în mare parte în munții Ardealului și ai Severinului, rămânând comitatele Timișului și al Torontalului în mare parte lipsită de poporațiune; când au fost scoși turcii din Banat, pe pământul fost al românilor, guvernul nemțesc din Viena a adus în Banat nemți din Austria și din Germania, încât în aceste două comitate a devenit poporațiunea germană în număr însemnat.

In anul 1921 se lucra la compunerea legii agrare; aceasta lege regulează exproprierea și împroprierea, linia demarcațională spre Jugoslavia era așa trasă, că în județul Timiș-Torontal germanii au devenit relativ în majoritate, după germani veneau românii, apoi ungurii; ca români să nu fie majorizați de germani și de unguri, Emanuil Ungurianu, ca prezident al Casei Naționale din Timișoara, prin un memorand a cerut la anul 1921 dela Ministerul de Agricultură, să colonizeze în acest județ popor românesc din alte părți, spre acest scop să se rețină pământ în județul Timiș-Torontal, ca pe aceasta cale să devină elementul românesc în majoritate în acest județ.

Când a proiectat Ministerul de Răsboiu în anul 1922 un stabiliment pentru creșterea de cai în comuna Parța, județul Timiș-Torontal, plasa centrală, Emanuil Ungurianu ca prezident al Casei Naționale prin un memorand a propus Ministerului de Răsboiu, ca latifundiul de cam 4 mii jughere cadastrale din Parța să'l pună la dispoziția Ministerului de Agricultură, că aceasta să colonizeze pe aceasta moșie popor românesc, căci Parța fiind situată în plasa centrală a județului Timiș-Torontal, iar în aceasta plasă minoritarii fiind în majoritate față de români, poporul românesc prin colonizare să devină în majoritate, iar Ministerul de Răsboiu să facă stabiliment pentru creșterea cailor pe marele latifundiu, cam 6000 jughere cadastrale din comuna Bazoș, în plasa Recașului, în care plasă românii sunt în mare majoritate față de popoarele străine, acolo nu au lipsă de colonii române.

MUZEUL ORAȘULUI TIMIȘOARA.

Guvernele ungurești în politica lor de guvernament aveau ca obiect principal răspândirea culturei ungurești și prin cultură a propaga maghiarizarea, spre acest scop îndrumau, persoanele oficiale a înființa societăți culturale ungurești și dădeau sprijin din bugetul statului; așa s'a constituit în Timișoara pe la anii 1880 Societatea Istorică și Arheologică cu chemarea, ca în Timișoara să înființeze și un Muzeu ca instituțiune culturală; aceasta societate totdeauna sub conducerea Prefecților și sub protecția guvernelor a și creiat în Timișoara un Muzeu de mare valoare cu mai multe secții, obiecte se cumpărau, se făceau în multe locuri desgropări, dar căpătau și multe obiecte ca donațiuni.

Cu eruperea răsboiului mondial, Muzeul a ajuns în stare neactivă, căci nu erau bani pentru acoperirea speselor de întreținere, nu se puteau plăti funcționarii, servitorii și spesele materiale, în timpul răsboiului a fost și închis și a deverit Muzeul și Societatea în starea deranjată, proprietarul Muzeului a încetat a funcționa, membrii ei parte au dispărut în răsboiu, parte s'au repatriat în Ungaria.

După luarea imperiului român în toamna anului 1921 au venit la Timișoara Dl. Gh. Murnu, inspector general și Dl. Coriolan Petran, inspector regional al Muzeelor, cari constatând starea deplorabilă a Muzeului din Timișoara, după consultare au căzut cu Emanuil Ungurianu de acord, că Dl. Murnu să exopereze dela Ministerul de Instrucție Publică de care se țineau atunci Muzeele delegație pe seama D-lui Emanuil Ungurianu, ca să fie esmis de comisar ministerial, dânsul să reorganizeze Societatea, să aranjeze afacerile ei și să ia dispoziție, ca Muzeul să fie adus în ordine și pus în activitate.

Dl. Ungurianu după primirea actului dela Ministerul Instrucției a examinat starea societății, a constatat că de mai mulți ani nu s'au ținut adunare generală, n'a ales comitet, n'a revidiat socotile, Societatea nu funcționa, Muzeul era fără proprietar, membrii nu erau nici în așa număr, ca să se poată ține adunarea generală; Emanuil Ungurianu a emis provocarea, ca să se înscrie membrii noui a pus în activitate acvizitori, de au acvizat membrii, s'au înscris numai români în număr mare, Emanuil Ungurianu fiind convins, că fără sprijinul guvernelor societatea privată nu poate susținea și augmenta un Muzeu, care să corespundă cerințelor culturale ale timpului, imediat s'a pus în atingere cu primăria orașului Timișoara, ca Muzeul să ajungă în proprietatea orașului, care are puterea materială și intelectuală, ca Muzeul să fie conservat și desvoltat în cadrele unui Muzeu mare, pe seama orașului Timișoara s'a înțeles prealabil cu Primăria orașului relativ la condițiile și sarcinile, ce ar avea orașul să suporte în scopul ca Muzeul să devină aranjat și provăzut cu toate secțiile unui Muzeu mare, orașul să ia asupra sa sarcinile materiale, cari atunci apăsau Muzeul ca așa să ajungă Muzeul în baza unei înțelegeri bilaterale pentru toate timpurile în posesia și proprietatea orașului.

După înțelegere a convocat adunarea generală pe 6 Ianuarie 1922, în sala de ședințe a Primăriei, unde s'a constituit de nou societatea, adunarea a ales comitet, ca proprietarul Muzeului luând în considerare, că ea nu va putea susținea Muzeul fără sprijin financiar și având în vedere, că Muzeul să fie susținut pentru orașul Timișoara și pentru Banatul românesc, la insistența D-lui Ungurianu a adus conclus acceptat unanim, cu care a predat Muzeul în posesia și proprietatea orașului Timișoara pentru toate timpurile, cu

(Va urma).

Cronica Severinului

Zvonuri „lupiste“... — Alcoolismul și cârciumele clandestine pe sate. — Spargerea și jăfuirea sinagogei din Lugoj. — Cazul „Daciei“ la... București

— Dela redacția noastră din Lugoj —

Lugoj. — După tragi-comedia jucată în cetatea Voevodului Mihai, busola politicei *de alarmă* din județul Severin pare a fi revenit la situația din primele zile ale lunei Maiu. Nici o mișcare, nici o agitație..., afară de propaganda politicianilor *lupiști* cari răspândesc zvonuri că membrii ligei cuziste ar fi trecut în bloc sup aripile „ocrotitoare“ a d-rului Lupu. Printre răspânditorii acestor zvonuri copilărești am remarcat pe naufragiatul politic Gheorghe Mădescu, până eri țăran agricultor cu vază și instărit, iară astăzi *lupist* infocat pentru ca mâine să devină un... urs sărac.

Liga Apărării Naționale Creștine sub președenția supremă a d-lui prof. A. C. Cuza nu a fost partid, nu este și nu va fi nici odată partid politic, după cum nu poate să aibe nici un amestec cu partidele politice.

•

In baza informațiunilor ce primim aproape zilnic dela Compania de Jandarmi Lugoj, putem afirma că 40% din crimele din județ au fost comise sub efectul beției.

Am mai aflat apoi, că 30% din cârciumele ce funcționează în județul Severin, vând otrava fără a avea legalul brevet (licență). Aceste birturi sunt clandestine și în baza legii în vigoare, ar trebui imediat închise și proprietarii lor aspru pedepsiți. Dar cine își bate capul cu astfel de fleacuri? E bine apoi să se mai știe că iarăși 50% din proprietarii acestor cârciume sunt jîdani...

In această cauză a făcut raport Prefecturii și Ad-ției financiare atât medicul-șef al Casei Cercuale dr. Const. Murariu cât și comandantul companiei de jand. Lugoj căpitan Cartianu.

Anul trecut s'a comis o spargere senzațională în orașul nostru și anume: Indivizi necunoscuți au intrat prin spargere în sinagogă și au furat toate obiectele de valoare. La început se credea că făptuitorul este... student. Dar nu, căci după câtva timp jăfuitorul a fost prins prin vechiul Regat în persoana haldăului Aron Schwartz de meserie spărgător și jăfuitor de sinagogi. Acest evreu după ce vizita comunitățile evreești cerșind ajutoare (cari i-se acordau) peste noapte intra cu chei falșe în temple, fura totul și pleca mai departe.

Tribunalul Lugoj pentru aceste fapte cari nu se potrivesc cu... Talmudul, l'a condamnat la 3 ani închisoare... La tot cazul Aron Schwartz n'a fost om prost.

•

Marele hotel „Dacia“ din Lugoj proprietatea orașului a fost închiriat d-lui Petru Vladău în ciuda tuturor consilierilor comunali minoritari și în ciuda întregei șleahte jidovite din localitate. Dar camarazii de licitație a d-lui Vladău, d-nii Iosef Watz și Csibész et Revász au mers mai departe făcând contestație la Prefectură care s'a respins pentru motivul că d-l Watz din Timișoara n'a putut să producă certificat de moralitate. De prezent cazul se va clarifica la Consiliul Superior Ad-tiv din București unde suntem siguri că certificatul de moralitate va lipsi din nou... Cazul „Daciei“ fi-va rezolvat în favoarea jupânului Watz, poate numai în cazul când acesta își va fi șlefuit trecutul cu rândeaua hocus-pocus-ului.

Panslavismul

de **Nicolae Badiu**

Din ce în ce tot mai categoric ni se impune o datorie mare, aceea de a privi peste granițele de acum ale țării, la năpăstuiții noștrii frați, la cari Mesia libertății încă nu a ajuns. Vrând nevrând, trebue să ne împăcăm ca gândul că acești nenorociți frați deocamdată trebue să supoarte jugul odios și blăstămat al străinului cotropitor și în situația noastră tihnită să se strecoare și o lacrimă de durere.

Dar nu e destul atâta, că le plângem soartea. Indeosebi noi bănățenii, ar trebui să ne aducem aminte într'una de frații din Banatul robit și să căutăm pe orice cale să le ținem vie conștiința națională, altcum, peste câtiva ani ne vom pomeni noi și copiii nostrii că rudeniile lăsate acolo nu ne vor mai împărtăși sentimentele noastre românești. Procesul de desnaționalizare s'a și început deja și primele semnale s'au dat la Sântianoș și Mărghita unde câteva familii s'au lăsat ademenite lăpădându-se de naționalitatea lor ca să se împărtășească de biefacerile reformei agrare. Petrucă, să se știe și aceasta: **în Iugoslavia românii săraci nu au primit nici o palmă de pământ, iar cei bogați sunt secătuizi zi de zi cu dări enorme așa că comunele românești cari odată făceau fala Banatului nostru, acum sunt ca niște morminte pustii în cari domnește mizeria, sărăcia și frica zilei de mâne.**

In acești aproape zece ani decând s'a făcut marele act de dreptate între națiuni, o adevărată imigrațiune a fost din Banatul robit la noi. Degeaba au rămas acolo câtiva oameni cu sufletele tari și voință neînfrântă, căci cum am văzut mai sus un suflu rece al morții naționale, deja și-a întins ghiarele peste înteleptul și blândul țăran român din Torontalul înstrăinat. Lipsit de contactul cu marea massă românească și înprejmuit în mod artificial de străini, bietul român își perde mereu echilibrul ca să cadă ca un măr copt în brațele slavismului setos de a-și complecta oragnismul său năuc cu vigurositatea, cinstea și înțelepciunea românului, însușiri cari îl ridică deasupra altor neamuri.

Deci trebue să privim cu curaj în fața primejdiei de a avea în coasta noastră un dușman neîmpăcat care și-a întins granițele peste Dunăre, pe un pământ strămoșesc român și revendicat de veacuri de către neamul nostru. Acest dușman, care nu se sfiește a întrebuința pentru a-și ajunge scopul, cele mai fioroase mijloace balcanice nu se va putea aduce la simțul realității dacă nu-l cunoaștem pe el și planurile lui. Și din depărtare nu-l vom putea cunoaște, mai ales că românii de acolo nu au o presă de seamă, nici un serviciu de propagandă, care să facă cunoscută apusului asuprirea și robia lor națională.

Datoria acestora ar fi ca pe ori și ce cale să le procurăm mijloacele necesare, ca să-și susțină existența. Să le dăm ajutor ca să înființeze foi și instituțiuni culturale românești. Cei aproape 200.000 români merită atâta jertfă dela noi. Nu mai vorbim de cei 700.000 și mai bine din **Timoc** și **Macedonia.** Acești 3 feluri de români, cei din Banat cu conștiința națională la apogeu, cei din Macedonia având-o trează, iar cei din Timoc abia s'au nicidecum pomenită, odată strânși într'un mănunchi ne vor face cel mai mare servici în politica noastră de expansiune, atunci când ne vom cunoaște și noi situația noastră hărăzită de istorie

Dar până atunci un milion de români sunt fără biserică, fără școală, fără presă și fiind massa de manevră a partidelor șoviniste sârbești. Un milion de români cărora nu li se dă o brazdă de pământ, iar dela aceia cari au se ia. In vechile comuni grănicerești unde satele posedau pământ pentru acoperirea cheltuelilor lor din venitul realizat, acest pământ ținut în arendă și muncit de nevoiașii români, s'a dat așa numiților „dobrovolți“ (voluntari) sârbi veniți aici de prin văgăunile Balcanilor.

Nu e o crimă strigătoare lo cer ca în veacul luminii, a-l libertăților politice și individuale să **se rechiziționeze casa românului înstărit, casă comoda și confortabilă și în ea să se așeze balcanicii, cari neștiind la ce servește cuptorul, face focul în mijlocul camerei pe podele. Că bosniacul idiotit, de legea lui Mohamed să dea în parte la român pământul cu care a fost împroprietărit și apoi iar dânsul să ia cu ajutorul autorităților întreaga recoltă.**

Acestea sunt cazuri pe cari le știm și cari se întâmplă în vecinătate în Banat, dar ce poate fi în întunecata Macedonie, atât de departe de noi. Glasuri de-acolo nu se aud. In Serbia totul tace, totul e în regulă. La ei nu este proces de optanți, la ei nu este chestie minoritară. Toți sunt fericiți sub oblăduirea guvernelor sârbești, scârboase dar cu mână de fer.

Și ce părere bună au despre noi se poate vedea din un cântec alegoric pe care îl cântă sârbii pe ulițele Vârșețului, unde a și fost auzit. Zice că a plecat Craiul la vânătoare și a vânat provinciile Bosnia, Dalmația, Banatul, etc. (toate acestea exprimate în mod alegoric) apoi culcându-se pe laurii câștigați și-a trimis fiul la vânătoare: **Acesta a vânat o căprioară minune de frumusețe, însă să nu creadă cineva că e din neamul țiganilor din vecini că e de nobil sânge englez...**

Dar sârbii dela noi?! Au toate libertățile posibile și imposibile. Sunt împroprietăriți cu pământ, sunt așezați în comunele la pământul cel mai fertil, li se dă ajutoare pentru zidirea bisericilor și școalelor și **episcopul lor îi cercetează, mai în toată Dumineca, pecând a-i noștrii de dincolo nu au văzut față bisericească mai înaltă de dinainte de război!!**

Acestia ne sunt vecinii sub a căror cârmuire trăesc un milion de frați. Un milion de români fără libertăți culturale și politice și totuși nu se indignează Europa, nici Liga Națiunilor și nici România Mare, care acordă cele mai mari libertăți minorităților, neavând nici o gijă de fii ei părăsiți, prin greșala „diplomației“ românești.

Dar va suna ceasul dreptății. De pe plaiurile strămoșești așa vor pierii sârbii cum se topește ceara în fața focului.

Nici un ac dela jîdan!

Poșta Redacției

Nicolae Brancu. Dosarul vostru n'a sosit nici acuma. Ultimul termin e la 21 l. c.

Bogdan, Lille Franța. Iți mulțumesc pentru cele trimise. Au sosit în ordine. Salută pe frații noștri Arsenovici, Mânzatu, etc. Admirăm purtarea voastră. Nu uitați nici o clipă, că sunteți acolo pentru a aduce fală numelui de român.

Digitized by Babeș-Bolyai University Library Cluj

INFORMATIUNI

Pentru membrii din Severin. La sediul secretariatului L. A. N. C. din jud. Severin, se găsesc broşuri din ediţia nouă a „Călăuzei Bunului Român", opera d-lui A. C . Cuza. In această broşură este şi statutul, regulamentul şi doctrina ligei. Un expl. 25 lei.

Comunicat referitor la reprezentaţiile din teatrul Comunal. In interesul onor. public aduc la cunoştinţă că având administraţia teatrului comunal agenţia prorie pentru plasarea de bilete nici un bilet vândut în altă parte nu este valabil pentru teatrul comunal. Toate spectacolele din teatrul comunal sunt organizate de noi şi în consecinţă toţi cei cari anunţă spectacole în teatrul comunal abuzează şi au darul de a induce în eroare publicul. Reprezentaţiile trupei de Operă încep în teatrul comunal în ziua de 3 Iunie pe când se deplasează la Timişoara Opera Capitalei cu întregul său ansamblu (50 pers. cor,, 50 pers. orchestră, 50 pers. balet, toţi protagoniştii şi decorurile proprii). Biletele se vor depune peste câteva zile la cassieria teatrului, când onor. public va fi anunţat prin presă şi afişe.

Timişoara, la 15 Maiu 1928.

Dr. Georgevici, Primarul Municipiului Timişoara.

Decoraţi. D-l Colonel Lazar Gamber comand. Reg. 17 inf. Lugoj, a fost decorat cu Steaua României în grad de ofiţer, iar d-nii locot.-col. Vasile Herlescu, locot.-col. Ioan Theil, maior Papadopol Mihail, cu coroana României în grad de ofiţer. Felicitările noastre.

O nedreptate faţă de muncitori. Cu ocazia grevei din 1920, atelierele C. F. R. din Timişoara, au concediat din serviciu, pe toţi acei muncitori, cari au fost implicaţi în aranjarea grevei. Consiliul de Războiu, i-a judecat şi a achitat pe mulţi dintre aceştia, ne aflându-le nici o vină.

Sâmbăta trecută s'a prezentat d-l Reiter, consilier comunal al Timişoarei, în audienţă la d-l Dr. Lupu şi l-a rugat ca să intervină la Atelierele C. F. R., ca muncitorii achitaţi în procesul grevei din 1920, să fie reprimiţi în serviciul atelierului, unde unii au lucrat de mai bine de 19 ani.

Având în vedere, că Consiliul de Războiu i-a aflat nevinovaţi, ar fi bine ca această cerere justă să fie satisfăcută pentru prestigiul românismului şi pentru a feri pe acesti muncitori de a se arunca în braţele comunismului jidovesc. Pentru greşala lor teoretică, le ajunge pedeapsa, că 8 ani au fost scoşi din serviciu!

Sinucidere. Săteanul Gheorghe Cutaş în etate de 18 ani din com. Balint, s'a sinucis prin spânzurătoare în ziua de 16 Mai a. c. din cauza unei dragoste nefericite.

Din viaţa satelor noastre

Silagiu. Icoane Bălan, fiica fratelui nostru Dumitrie Balan, a fost muşcată de un câne turbat în ziua de 6 Mai a. c. In stare gravă a fost transportată la Cluj, la institutul antirabic, unde se află sub tratament.

Haţeg. In ziua de 1 Maiu a. c., a fost înmormântat Alexandru Baieş, locotenet-colonel în retragere, fiu al unei vechi familii româneşti din Haţeg. Decedatul a avut 63 ani şi a servit 37 ani în fosta armată austro-ungară şi 4 ani în armata Română. A fost primul comandant al Regimentului nou înfiinţat la Orăştie şi al Cercului de Recrutare din acel oraş. După retragere a fost ales de preşedinte al societăţii de vânătoare din Haţeg. Cauza mortii a fost un morb ce l'a contractat ca prizonier de războiu în Rusia. A fost petrecut la mormânt cu muzica militară şi de ofiţerii Reg. 4 Grăniceri şi de un numeros public. La cimitir a vorbit d-l S.-locotenent N. Popescu. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată.

*

După mari vânturi ce au durat o săptămână, s'a topit zăpada de pe muntele Retezat şi apele au pornit cu mare putere la vale, unde revărsându-se asupra sămănăturilor au cauzat pagube mari în averea ţăranilor. Apa a distrus podurile, încât populaţia a rămas izolată de oraş. Nici oamenii bătrâni nu-şi aduc aminte, că apele ce vin dela munte să fie fost cândva aşa de mari.

In noaptea dintre 10 şi 11 l. c. a căzut o brumă, care a cauzat mari pagube. A fost frig ca în timp de iarnă. Ţăranii sunt nenorociţi, fiindcă sunt siliţi a-şi ţine vitele şi oile în grajduri şi duc o lipsă foarte mare de nutret.

•

Corul român din Haţeg, condus de d-nul Profesor Mihai Munteanu, va da un concert în Hunedoara, în ziua de 19 Maiu c., în Sala Uzinelor de Fer. După concert urmează dans.

•

Partidul ţărănesc din judetul Hunedoara s'a despărţit de cel naţional şi editează gazeta „Ţărănimea", ce apare la Haţeg. Diretcorul gazetei este d-l dr. Toma Ienciu, iar redactorul responzabil d-l Ioan Sânzian, fost deputat.

Cenei. In informaţia publicată săptămâna trecută asupra acestei comuni, s'a strecurat o greşală Informatorul nostru a greşit, când ne-a comunicat, că notarul suspendat D. Schwartz, ar fi de origină semită. D-l Scwartz, ne-a dovedit, că este de origine germană şi că a cerut romanizarea numelui său, tocmai pentru a nu fi confundat cu jidanii. Este suspendat în baza unui denunţ făcut contra d-sale la Parchet. Pentru respectul adevărului, publicăm această rectificare.

Nadăş. La Invierea Domnului s'a petrecut un caz extrem de hazliu, anume: d-l preot a angajat un crâsnec nou, fiindcă se certase cu cel vechiu. Noul crâsnic nu se pricepe la această meserie, fiindcă nu prea umblase la Biserică.

In dimineaţa Invierii, d-l preot i-a fost explicat cum trebue să şteie după uşă şi să întrebe, cine este împăratul măririi?! etc. Dar crâsnicul a fost cam somnoros şi încurcat. Preotul zice: „deschideţi boeri uşile, ca să între împăratul mărirei". Crâsnicul tace. Preotul supărat îi strigă prin crepătura uşei: spune cine este împăratul mărirei! La aceasta crâsnicul desperat răspunde: Io mis, crâsnecul!

De aicia vedem, că împăratul mărirei este crâsnecul preotului din Nădaş. Bună glumă!

Silagiu. S'a observat în mai multe rânduri, că d-l şef al ocolului silvic, din Ersig, ţine licitaţiuni publice, la care se vind lemnele din pădure, numai în zilele de Duminecă, cum a fost cazul şi la 29 Aprilie c. Având în vedere, că d-l Inginer silvic Crivianu, este român şi creştin, am dori, ca să respecte repausul dominical şi să ţină licitaţile în zilele de lucru, nu tocmai Duminecа, când poporul creştin, merge la sf. Biserică. Chiar şi organele silvice, ar trebui să vină Duminecа la Biserică şi nu se poate cere, ca poporul să fie chemat tocmai atunci în pădure. Să se ţină seama de importanţa Bisericei şi de religiositatea poporului român şi să nu se lucreze conform dorinţei francmasonilor, cari voesc a distruge Altarele lui Hristos! Sperăm, că d-l Ing. Crivineanu va fi de acord cu noi. **Nicolae Borca.**

CONVOCARE.

Am onoare a invita pe d-nii intelectuali din Timişoara, cari s'au înscris de membrii la „Societatea pentru cultivarea Stiinţelor Naturale", la Adunarea generală de constituire a acestei Societăţi, ce o vom ţinea la 20 Maiu 1928, înainte de ameazi la 10 oare, în sala festivă a Şcoalei superioare de comert din Timişoara.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea şedinţei şi designarea notarului de şedinţă şi alor 2 verificatori.

Declararea de membri ai Societăţii a domnilor cari s'au înscris.

3. Desbaterea şi stabilirea statutelor.

4. Alegerea Comitetului de conducere şi a celui de cenzură.

Timişoara, 11 Mai 1928.

Emanuil Ungurjanu

Mica Publicitate

Se caută un ucenic român, de 12—14 ani, din familie bună, în prăvălia lui Nicolae Sânzianu, din **Haţeg.** Băiatul să fie bine crescut, cinstit şi să se priceapă la socoteli.

Prefectura Judeţului Timiş-Torontal

No. 10929/1928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Se aduce la cunoştinţă amatorilor, că în ziua **de 8 Iunie 1928,** ora 12 a. m. se va ţine licitaţiune publică cu termin scurt de 15 zile, pentru cantitatea de 760 m³ piatră spartă din cariera Sebiş, ce se necesită la împietruirea şoselei judeţene Timişoara—Sânandrei—Sâmpetrul-german, între km. 8+384—49+590.

Licitaţiunea se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72—83 din legea contabilităţii publice, în biroul serviciului economic al prefecturii judeţului Timiş-Torontal.

Conurenţii vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar, sau efecte garantate de Stat.

Ofertele verbale, telegrafice şi telefonice cele netimbrate, cele **scrise dar întârziate, sau acelea,** cari nu corespund devizului şi caetului de sarcini, precum şi cele în valută forte nu se iau în considerare.

Valoarea devizului e de Lei 499.90.— adică: Patrusutenouăzecişinouămiinouăsutè Lei.

Caetul de sarcini, devizul, cum şi alte informaţiuni se pot obţine în zilele de lucru între orele 8—14 de la serviciul economic al prefecturii judeţului (Et. I. 61).

Timişoara, la 11 Maiu 1928.

Prefectura Judeţului Timiş-Torontal

No. G. 1475/1928/5.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul esmis aduc la cunoştinţa publică, cumcă lucrurile următoare s. a. 1 armăsar de 4 ani şi 1 cal murg cari în urma decisului No. 42/1928 al Min. Just. Cab. II. de Instrucţie al Tribunalului Timiş-Torontal s'au excevat în Vinga în favorul execvatorului Sima Jurchin din Mănăstur repr. prin avocatul Adrian Brudariu din Timişoara, pentru incasarea capitalului de 95.000 Lei şi acc. cari s'au preţuit în suma de 8000 Lei se vor vinde prin licitaţie publică.

Pentru efeptuirea licitaţiunei, se fixează termenul pe *23 Maiu 1928 orele 3 p. m. în comuna Vinga* sub No. casei 188 Str. Principală şi toţi cari au voie de a cumpăra, sunt invitaţi prin acest edict cu observarea acceia, că lucrurile susamintite vor fi vândute celor cari dau mai mult pe lângă solvirea în bani gata şi în caz necesar şi sub preţul de strigare.

Vinga, la 14 Maiu 1928.

Esmisul: Indescifrabil.

Primăria Municipiului Timişoara.

No. III 10624/1928.

LICITAŢIE PUBLICĂ

pentru vânzarea următoarelor materiale vechi dela Uzina electrică comunală.

Uzina electrică comunală Timişcara aduce la cunoştinţă că în scopul vânzării a cca 20.000 10 000 kgr. fier vechiu; cca 2000 kgr. plăci vechi de accumulatori, cca 300 kgr. nămol vechiu de accumulatori, cca 200 kgr. alamă veche şi cca 100 kgr. alamă aschii, va ţine la data de 28 Iunie 1928 ora 10 a. m. în biroul serviciului economic al municipiului Timişoara, camera No. 41 o licitaţie publică.

Aceste materiale sunt depozitate şi se pot vedea la U. E. C. T. II. Piata Coronini No. 2.

Preţurile sunt a se ofera ab Uzina electrică comunală.

Amatorii îşi vor depune ofertele lor închise şi timbrate în regulă, împreună cu o garanţie de 10% în numerar sau efecte de stat din suma oferită.

Reclamaţiunile făcute după înaintarea ofertelor nu se vor lua în considerare.

Timişoara, la 18 Aprilie 1928.

Primăria municipiului Timişoara.

Prefectura Judeţului Timiş-Torontal.

No. 10930/1928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua de 6 Iunie 1928 ora 12 a. m. se va ţine licitaţiune publică cu termin scurt de 15 zile, pentru cantitatea de 739 m³ piatră spartă din cariera Sebiş, ce se necesită la împietriurea şoselei judeţene Vinga—Curca—Grădişte, între km. 0.18.

Lictiaţiunea se va ţine în biroul serviciului economic al prefecturii judeţului Timiş-Torontal (Et. I. 61) în conformitate cu dispoziţiunile art. 72—83 din legea contabilităţii publice.

Ofertanţii vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar, sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte, verbale, telegrafice şi telefonice, cele netimbrate precum şi cele scrise, dar întârziate, sau acelea cari nu corespund devizului şi caettului de sarcini nu se iau în considerare.

Valoarea devizului e de lei 499.896.— adică: Patrusutenouăzeci şi nouămiioptsutenouăzecişişase Lei.

Caetul de sarcini, devizul, cum şi alte informaţiuni se pot obţine în zilele de lucru între orele 8-14 dela serviciul economic al prefecturii (Tt. I. 61).

Timişoara, la 11 Maiu 1928.

Prefectura Judeţului Timiş-Torontal

Corpul Portăreilor Tribunalului Timişoara.

No. 514/1928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul Portărel aduc la cunoştinţa publică, că în urma Decisului cu No. G. 7845/1928 al Judecătoriei Urbană Timişoara în favorul lui Vasile Ostoia proprietarul firmei „Rapid" din Timişoara, reprezentat prin Dimitrie Bottez avocat în Timişoara pentru suma de 6965 lei capital interese de 12% dela 1 Decembrie 1926 şi pentru spese în 1895 lei deja stabilite şi cele ce se vor mai stabili se fixează termen pentru efectuarea licitaţiunei pe **ziua de 30 Mai 1928, ora 10 a. m.** în Timişoara II, Piaţa Traian No. 4, pe când şi unde se vor vinde prin licitaţie obiectele sequestrate şi anume: Mobile de prăvălie, o vioară, cântar, preţuite în 10.200 lei.

Timişoara, la 2 Mai 1928.

C. Herescu
portărel.

Judecătoria Rurală Lipova.

No. G. 811/2-1928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE

Subsemnatul delegat judecătoresc aduc la cunoştinţa publică că în urma decisului No. 25004/2—1927 al Judecătoriei Urbană Timişoara în favorul lui Nicolae Marinescu repr. prin adv. Dr. Virgil Oprean din Timişoara pentru 14000 lei capital şi spese se fixează termen pentru efeptuirea licitaţiei pe ziua de 30 Maiu 1928, orele 3 p. m. în Chizdia sub No. 203 pe când şi unde se vor vinde prin licitaţie obiectele secvestrate şi anume: 1 car cu osie de lemn, 1 casă de lemn, 1 sură mare apcoperită cu ţiglă, preţuite în suma de Lei 7000.

Lipova, la 4 Maiu 1928.

Eppeldauer
Esmis judecătoresc

Biroul Industrial al municipiului Timişoara.

No. 1514/7928 ind.

PUBLICAŢIUNE.

D-l Holländer Carol a cerut concesiune pentru un stabiliment de prăjitorie de cafea, moară de sare şi aromate ce doreşte a înfiinţa în Timişoara circ. IV. Str. Tudor Vladimirescu No. 30.

In baza §-lui 27 a legii XVII din anul 1884 pentru pertractarea ce se va ţinea la faţa locului să fixează ziua de 19 Maiu 1928 ora 4.30 p. m. cu aceea, că planurile şi descrierea technică sunt puse la vederea generală în oficiul Biroului Industrial al Municipiului.

Timişoara, la 9 Maiu 1928.

Baneu, şeful bir. ind.

CINEMA:

CETATE: 18 şi 19 Maiu — APOLLO: 20 şi 21 Maiu
CONCORDIA: 22 Maiu

ULTIMUL VALS

După cunoscuta operetă a lui OSCAR STRAUSS.

Păţăniile aghiotantului, care ajunge în conflict cu prinţul din pricina unei dame frumoase. Salvarea lui dela moarte sigură.

MUZICĂ ORIGINALĂ!

In rolurile principale:

WILLY FRITSCH, SUZY VERNON, LIANE HAID.

Monopol: Matador-Film, Braşov.

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMANEASCĂ" Sucursala Timişoara, Piaţa Ţepeş Vodă No. 2. — Telefon No. 1280.

BCU Cluj / Central University Library Cluj